

Jugoslovenskom Sokolstvu! Svoj Braći i Sestrama!

Približuje se čas, kada treba da se po prvi puta očituje sva naša telesna i moralna snaga u slobodnoj, zajedničkoj, ujedinjenoj domovini. Dolazi naš veliki blagdan, za koji neka se prijavi sveukupno Sokolstvo, i koji naš narod očekuje radosnim ponosom.

U beloju Ljubljani, u kolenici Jugoslovenskog Sokolstva, gde je pred pol stoljeća po prvi puta zavijorio sokolski barjak, pozivajući naš narod probuđenju i samosvesti, u svečanim danima

12., 13., 14. i 15. avgusta godine 1922.

sabraće se sve naše sokolske čete, pozdravljene i praćene od najširih slojeva našega naroda na

prvi jugoslovenski svesokolski slet.

Ovome sletu predhodiće posebni dani, koji će sličiti vrijućem dvoru mladosti i života,

predsletni dani,

koji su pre svega namenjeni sokolskom naraštaju i našoj deci, da se pruži prilika, kako bi se pokazao čitavoj javnosti cvet sokolskog uzgoja.

Za ovaj prvi svoj slet Jugoslovensko Sokolstvo utiralo je put kroz dugi niz godina. Neprijateljske sile, koje su uvek bile protiv našeg narodnog i državnog ujedinjenja, koje su sprečavale veze i ujedinjenje srpskoga, hrvatskoga i slovenskog Sokolstva, nisu mogle rastrgati naših srčanih veza, nisu mogle ugušiti naše danas ostvarene težnje i naša tajna nutarnja nastojanja za njihovo ostvarenje. I nakon dugog vremena borbi, muka i žrtava u najbliže vreme približuje nam se čas pobeđe sokolske volje i sokolskog dela!

Naše Sokolstvo, koje je bilo do prevrata pocepano u srpsko, hrvatsko i slovensko Sokolstvo, na Vidov dan godine

1919. u Novom Sadu osnovalo je jedinstvenu, neporušivu, moćnu organizaciju, pošto je izbrisalo sporazumnim i oduševljenim zaključkom svaku plemensku i versku razliku. I ovo u Jugoslovenskom Sokolskom Savezu ujedinjeno Sokolstvo pozivljemo, da se odmah prihvati priprava za prvi naš jugoslovenski svesokolski slet da nam bude moguće časno izvršiti veliku i tešku zadaću na očigled naroda i gosti, koji će doći tada k nama, da prosude uspehe našega rada.

Naš poziv vredí za svu braću i sestre, naraštaj i decu, čitavom narodu bez razlike: Dignite se svi i sve šta je u vama najljepšega, najmoćnijega, najplemenitijega, dignite se k pripravnom, vazda neumornom i ustrajnom radu, spremite se za blagdan uzvišene sokolske misli bratstva i kreposti, gde ćemo se svi združiti u dubokoj svesti, da smo bili, jesmo i ostajemo sinovi i kćerke iste i jedne domovine, da smo bili, jesmo i ostajemo svi braća i sestre!

Načelo sokolske jednakosti vredí za svakog pojedinca u trajnom i požrtvovnom radu, jer uspeh celine ovisan je jedino od toga, da li je svako dovoljno spreman za svoju zadaću. Dignimo se iznad svakodnevnih baruština i uzvisimo se do lepote i sile, koja neka se očituje u sokolskom narodnom i telesnom uzgoju, koja neka se prigodom ovoga sleta prikaže u svoj istinitosti, domovini na čast, a nama na pobudu za dalji rad i nove pobeđe!

U tom smislu primite naše pozdrave, kojima je prva zapoved: blagostanje, moć i veličina jedne i nerazdeljive naše domovine!

Zdravo!

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog
Saveza:

Starešina:

Dr. Vladimir Ravníkar.

Zamenici starešine

Engelbert Gangl,

Đuro Paunković,

Dr. Lazar Car.

Načelnik

Dr. Viktor Murnik.

Tajnik

Dr. Riko Fuks.

Браћо и сестре!

Ако у доба покварености и материјализма неко врши свој посао како треба, савесно, добро, испуњава прописану дужност, врши своју друштвено-народну улогу онолико колико му припада, доста је да се обрадујемо и да будемо задовољни. Нормалан живот опћи и није ништа друго него скуп нормално-просечних функција свих појединаца. Ако пак у то тешко и мрачно доба, где се само изузетно стоји на правом месту, неко не само да делује онолико колико је и како је као један део заједнице позван, него прими на себе више, узме од своје воље теже, хоће и изнад обавеза да ради, онда је то пример светлога јунаштва и доказ непобитне моћи целине да оздрави, да се побољша, да буде права. Ако се овакови случајеви десе у редовима соколским и у организацији соколској, сведочи то о природном животу, о здравом и простом животу, о јаким животу Соколства, а путем тога опет имамо само један јачи потпор за наше идеалистичко убеђење и веру у сигурну будућност нашег југословенског народа.

Ради се о првом југословенском слету, кога Југословенски Соколски Савез приређује на годину месеца августа у Љубљани. Знам да ће целокупно Југословенско Соколство, од Марибора до Ђевђелије па од Велике Кикинде до Дубровника, упрти свим силама, жртвовати и дати све, да тај историјски слет испадне што боље, и заиста ће бити много муке и труда у сваком па и у најмањем соколском друштву нашем за ту сврху и за тај циљ. Али има нешто, што се у мерењу борбе и рада не сме заборавити, и не само не сме заборавити него се управо мора јасно, отворено и видно истаћи и казати. А то је несразмерно огроман и велик посао, кога Словенци и Љубљана узеше на своја плећа! Част им и слава!

Сестре и браћо! Сви који иоле знате, што то уопће значи једна приредба соколска, а особито данас, моћи ћете макар приближно схватити шта је то припремати и и организовати један велики југословенски свесоколски слет, први такве врсте одкада смо заједно и одкада смо слободни, где ће још сем ревије домаћих трупа соколских,

те изложбе целокупног соколског рада код куће, сем наступа савеза Чешкословачког и Југословенског Соколства, да се одржи још и међународно гимнастичко надметање. Помножите све знане напоре и жртве десетороструко и онда ћете добити прави појам о сјајном примеру соколскога прегалаштва и соколске свести Словенаца и беле Љубљане!

Имаће Словенци и Љубљана и највећу корист од успеха слета, па је право да се и највише заложује за слет! Али ако се о користи, било идеалној било материјалној, говори, није то профит или корист лична, није то егоизам и спекулација појединца, није то нити самољубље нити славољубље једног уображеног племенског дела нашег великог и недељивог југословенског народа! А просто, механички није могуће, да се корист слета изручи и испразни сва у Словенијици, и да само за њу вреди и буде, јер ће на слет долетети можда више сокола из земаља и крајева хрватских и српских, него из словеначких. Али и када би примарна корист Словенаца била главним и одлучним мотивом за приредбу слета, и када би и све користи слета остале и могле да остану тамо где ће да буде слет, зар није већ и у томе једна велика, опћа, заједничка, наша корист, зар нисмо богати ако су нам делови богати, зар нисмо свесни ако су нам делови свесни, а зар нисмо у заједници јаки, ако су нам делови јаки!

Браћо и сестре! За нас су закључци наше савезне скупштине у основи закони, по којима се као соколи морамо да равнамо, и први југословенски свесоколски слет у Љубљани год. 1922. одредила је једногласно наша последња савезна скупштина у Осеку о. г. Али у томе закључку савезна скупштина има једна природна и здрава, реална језгра, и не треба заборавити да у Словенијици, — зовем је тако јер је мала и мила, — има сокола на проценте онолико колико их у осталој Југославији има тек на промиле! Но Словенци не само да бројно имају десет пута више сокола, него је код њих Соколство баш обзиром на Словенски Југ најстарије, има најбоље и најчишће традиције, па се прво соколско друштво у Љубљани звало Југословенски Сокол, и не само то, него је Соколство

код Slovenaca без сумње најбоље и најчвршће организовано, као целина борбено, окретно и јако, и није без разлога и промишљања седиште Југослов. Сокол. Савеза дошло баш у Љубљану, у културно средиште онога најмањег дела нашег народа, који релативно има најдужу и највише угрожену границу на све стране, и од кога је, од тако малог и слабог и онако, туђин отео, заробио и подјармио један страховит и огроман број!

А после рата, у Новоме Соколству, у Југословенском Соколству, у стварању, грађењу, учвршћавању и развијању његовом, Словенија, са свим својим локалним соколским организацијама, ако није јуришала напред никада није остајала ни отрага, и не правећи никада кризе Словенија је била она средишња соколска чета, која је југословенском кретању давала сигурност, југословенском јуришу давала снагу, и на челу са дивним соколом Ораженом југословенској победи давала јамство. Па зато нека је слава и част Словенцима и Љубљани!

Сестре и браћо! Осим разумног поимања свега, потребно је поводом првог југословенског свесоколског слета да се деси још двоје: ви сви морате овај слет и да волите, и ви сви морате за овај слет и да радите! Ваша љубав за слет не сме бити угодном речју, која се изусти па заборави, и ваш посао не сме бити сличан пламену сламе, која букне па се угаси! Одушевљена расположења и разигране енергије ваше треба да постану предметом једног рацијоналног господарства, једне чврсте а непопустљиве спреме, једног прорачунатог и сигурног корачања ка циљу! Тај циљ је дати и учинити за слет онолико, колико се највише може! Ви овде не треба да чините многе и нове изналаске, него да се држите одређења и упута, што ће их Словенци и Љубљана да често упућују вама. Испуњавајте само то што се од вас буде тражило. Сви сте позвани и сви сте једнаки! Здраво!

Др. Лаза Поповић.

Dr. Riko Fux:

I. Jugoslovenski vsesokolski zlet v Ljubljani leta 1922.

Dne 12., 13., 14. in 15. avgusta.

Naše dolgoletno hrepenenje — vsesokolski zlet v svobodni domovini — se bliža udeležitvi: leto dni nas loči od dobe, ko se zbere v Ljubljani iz vse naše države naše Sokolstvo in njegov naraščaj. Jugoslovensko Sokolstvo stopa s tem prvokrat v javnost pred celi svet, da pokaže svojo moč, svojo delo in svojo moralno silo. Pred 60 leti je bilo ustanovljeno prvo sok. društvo v Jugoslaviji v Ljubljani, kjer je bilo zasejano sokolsko seme na rodovitna tla in je rodilo obilen sad. V dobi najhujšega in najkrutejšega preganjenja slovenskega življa je mala sokolska četa visoko dvignila narodni prapor svobode i zanetila v vseh srcih narodno čutečega ljudstva, plamen velikega narodnega oduševljenja. Sokol je postal središče narodne propagande, hitel je iz kraja v kraj, navduševal ljudstvo za narodno obrambo in vzlic vsemu najkrutejšemu preganjanju se je sokolska ideja razširila po vseh jugoslovenskih pokrajinah in Sokol, ki je bil bojevnik proti germanskemu in madžarskemu nasilju, je postal nositelj velike jugoslovenske ideje. Po krepko začrtani poti je korakalo Sokolstvo do svojega cilja razdirajoč in uničujoč vse, kar mu je stavilo zapreke na poti do velikega smotra. Cela zgodovina Sokolstva nam je živa priča, kako visoko je cenilo Sokolstvo svojo težko nalogo in kako sistematično se je pripravljalo na veliki trenotek ujedinjenja vseh jugoslovenskih plemen. In ko je prišel veliki trenotek osvoboditve Jugoslovenov stopilo je Sokolstvo na dan z vso svojo silo ter z enim mahom uničilo vzlic vsem oviram stare tradicije ter združilo v se one, ki se hočejo boriti za svobodo in veliko bodočnost Jugoslovenstva.

Početki Sokolstva v jugoslovenskem narodu so bili majhni, zato je bil pa tem večji in hitrejši njegov razvoj.

Prvič so se sestala v Ljubljani vsa slovenska sokolska društva ob 25 letnici Ljubljanskega Sokola dne 8. in 9. septembra leta 1888. V izprevodu je bilo 5 slovenskih sokolskih društev (Ljubljana, Gorica, Trst, Novomesto, Mozirje) s 180

člani, 90 čeških Sokolov in dve hrvatski sokolski društvi (Zagreb in Karlovec) s 40 člani. Pri javni telovadbi, ki se je vršila na Koslerjevem vrtu, je nastopilo 60 telovadcev Ljubljanskega Sokola ter 7 vrst na orodju. Pri tekmi, ki se je tudi že tedaj vršila, je dosegel prvo mesto Čeh, drugo Slovenec br. Veličan Fink.

I. slovenski vsesokolski zlet pa se je vršil šele 9. julija 1893. ob priliki 30 letnice Ljubljanskega Sokola. Tega zleta se je udeležilo 8 slovenskih sokolskih društev, in sicer poleg že prej omenjenih še Celje, Prvačina in Zagorje. Hrvatsko Sokolstvo je bilo zastopano s 30 člani, češko pa še z manjšim številom. Javna telovadba se je vršila tudi na Koslerjevem vrtu in so sodelovali telovadci celjskega, ljubljanskega in zagrebškega Sokola.

Tekme so se udeležili Hrvati in Slovenci in je dosegel prvo mesto Hrvat br. Mužević, drugo mesto Slovenec br. Kavčič in tretje mesto br. Vernik.

II. slovenski vsesokolski zlet se je vršil dne 16. in 17. julija 1904. Zlet kaže veliki napredek v Sokolstvu. Udeležilo se je zleta že 14 slovenskih sokolskih društev s 500 člani, nad 1000 Čehov in 220 Hrvatov. Telovadišče je bilo na tivolskem dirkališču. Pri prostih vajah je nastopilo 215 Slovencev, 365 Čehov i 60 Hrvatov, skupaj 640 telovadcev. Na orodju je nastopilo že 27 vrst slovenskih telovadcev.

III. slovenski vsesokolski zlet bi se moral vršiti 15., 16. in 17. avgusta 1913. ob 50-letnici Ljubljanskega Sokola. Ker pa je takrat delala avstrijska vlada največje zapreke in ga je celo prepovedala, bi se moral vršiti zlet l. 1914. kar je pa onemogočil izbruh svetovne vojne in ž njo zvezano preganjanje Sokolstva po avstrijski policiji.

Razen tega sta se vršila v Jugoslaviji še dva vsesokolska zleta Hrvatskega Sokolskega Saveza v Zagrebu, in sicer I. vsesokolski zlet 1906., katerega se je udeležilo 4.000 Sokolov v izprevodu, in II. vsesokolski zlet leta 1911., ki je bil sijajna manifestacija Jugoslovenstva in tudi Slovanstva, zakaj poleg vseh jugoslovenskih plemen so se udeležili zleta tudi Čehi, Poljaki in Bolgari, celo zastopniki Rusov so bili navzoči. Vseh Sokolov je bilo tedaj v Zagrebu 5.000, več sto Sokolic

in sokolskega naračaja. Pri prostih vajah je nastopilo 1.456 telovadcev.

Velikega pomena za razvoj jugoslovenskega Sokolstva je bil tudi zlet češkega in jugoslovenskega Sokolstva v Beogradu l. 1910., ker je nastopilo poleg Srbov, veliko število Čehov, Slovencev in Hrvatov v kroju in pri telovadbi. Za zблиženje jugoslovenskih plemen je bil ta zlet velikanskega pomena in lahko rečemo tudi začetek nadaljnega, skupnega delovanja jugoslovenskega Sokolstva.

Dolgoletna vojna je prekinila vsako nadaljnje sokolsko delovanje, toda čim težje je bilo delo, čim krutejše so bile borbe, katere je bilo treba boriti za našo prostost, temveč žilavosti in navdušenja je bilo med našim Sokolstvom, katerega je globoko v srcih vkoreninjena sokolska ideja vodila od zmage do zmage. S svojim zletom l. 1922 stopa jugoslovensko Sokolstvo prvič pred javnost celega sveta, da s tem pokaže moč svoje organizacije, a tudi svojo notranjo moralno moč, predvsem pa moč velike jugoslovenske ideje. Ob priliki našega zleta se vrši tudi mednarodna tekma, ki jo priredi mednarodna zveza telovadnih organizacij v Evropi. Da se vrši ta velika prireditev ravno ob našem zletu in v naši državi, je to najvišje priznanje našemu smotrenemu sokolskemu delu, s katerim smo stopili v krog drugih svetovnih organizacij. Naša naloga bode, da se izkažemo vredne tega velikega zaupanja in to ne samo po našem zunanjem nastopu, temveč najbolj po našem delu za povzdigo telesne in npravstvene moči našega naroda. Pri pripravah za zlet ne smemo tega ni za trenotek izpustiti izpred oči in vse svoje delovanje moramo takoj posvetiti predvsem telesni in npravstveni vzgoji članstva. Zanimarimo li eden ali drugi del tega dela se izpostavimo nevarnosti, da bode uspeh vsega našega dela malenkosten, ako ne popolnoma brez pomena. Pri delu za zlet ne smemo posvetiti pozornosti samo javnim nastopom Sokolstva, ki morajo biti na vsak način brezhibni, temveč moramo v isti meri skrbeti za moralno vzgojo našega članstva, ker tudi nastop članstva v vsakem drugem oziru mora biti brezhiben in res sokolski. Od najmanjšega Sokoliča, pa do najstarejšega brata in sestre, mora vsakdo oditi z zleta z notranjim zadovoljstvom in še bolj z zavestjo, da je bil naš zlet v resnici s o k o l s k i. Dolžnost društev in žup je,

da v tem oziru že sedaj store vse, kar je v njihovi moči, da bodo nastopi slehernega Sokola in Sokolice vzorni. Zato je pa treba mnogo neumornega in podrobnega dela v društvih in v župah. Ako stori vsakdo svojo dolžnost, je uspeh zasan. Zato pa bratje in sestre takoj na delo, časa imamo še dovolj!

Pismo jednog starog sokolaša

Otvorite novine koje hoćete, prosto dužom cele Jugoslavije, i nema broja gde nećete naći rubriku: „Šport!“ Tražite što o Sokolstvu, naćićete po nešto u svakom desetom broju. Naše je Sokolstvo šesdeset godina staro, a „Šport“ je od jučer! Osim toga sastavci o „Športu“ pisani su zanimljivo, sveže, živahno, privlače pažnju, vode stalnu propagandu. Sokolske vesti su suhe, neke zapovesti, neki pozivi, ili pak neke svadje, ali sve to nejasno, nepojmljivo, zavijeno u koprenu tajnovitosti, da oprostite za izraz „kao da se svaka sokolska vest sama od sebe stidi!“ Otidnite sada na jedno športsko igralište na utakmicu, — to vredi stalno od kraja aprila pa do sada, svake nedelje i sveca, — videćete sve dupkom puno. Vračajte kada će biti jedna sokolska javna vežba pa se uputite tamo, da vidite razlike! Možda naše novine vole da donose rubriku „Šport“, kao stalnu, jer to je moderno. Ja neznam razloga da bi naše novine mrzile Sokolstvo, bar do sada toga čuda nije bilo. Po svoj prilici biće, da ljudi od „Športa“ umeju bolje, rade više, energičniji su, mladji su i horniji, i dabogme pišu novinama, šalju izveštaje, ili plaćaju možda čak svoje rubrike. Bila bi ova pouka da se izvuče: radnici sokolski morali bi tražiti življi kontakt sa našim novinarima i sa našim novinama, zasukati rukave, i davati novinama svoju stalnu rubriku, pisati o tome interesantno, radosno, lepo, terati svoju propagandu. Dvoje dakle; prvo dosluk sa sa novinarima i sa novinama, drugo pisati u novine, ali pisati dobro. No ima tu još nećega! „Šport“ i njegove utakmice imaju zbilja nešto u sebi jako privlačnoga, nešto što osvaja i zadobija, i što mora da je korisno, i vredno, i dobro. Ima „Šport“ i mahna, ali gde je nešto bez mahne?! U Sokolstvu

opet ima nešto, bar donekle, dosadno, suho, kasarnsko, teško, stegnuto, šematisovano. Na samom Sokolstvu je da sebe podmladi i osveži, a da divljanje „Športa“ svede na pravu meru. Sokolstvo treba samo da se bavi „Športom“ i športskom utakmicom. Eto to je sve, rečeno kratko i prosto! Ima samo da se nadje zgodan način. Ako junačke igre — dakle bacanje koplja, diskosa, kugle, bāta, skakanje, trka, hrvanje, plivanje, i t. d. — spadaju u oficijelni program telesnog obrazovanja po sistemu sokolskom, zašto da ovamo ne dolazi i loptanje i nogomet?! Ima i lopta svoju klasičnost, i velika je istina u tome, da je i Vaterlo, i pobjeda u Francuskoj leta 1918. spremljeno i dobiveno na igralištima Kembridža i Oksforda! Treba samo da se nadje način kako da Sokolstvo prigri i vrline „Športa“. A nije ni to bog zna kako teško. Pri tome bi Sokolstvo ostalo ono što jeste, i nebi u svojim osnovnim stubovima moralo ništa da menja. Prosto bi u svoj program dodalo i loptu, — isto kao što je u svoj program primilo celokupne skaute. Ne bi čak bila velika pogreška ni to, kada bi pojedini članovi sokol. društava više voleli loptu nego drugo. I danas od jedne hiljade članova vežba 50—60! Moža bi lopta povisila broj vežbača! Svakako da sokoli treba o tome da misle. Ja znam velikih varoši i gradova naših gde športska društva imaju više članova nego sokolska društva. Ali ima tu još nešto drugo sasvim zanimljivo! Mi imamo dve velike pokrajine gde stanuje Nemaca i Madžara dva puta više nego svih SHS Slavena. Neslavenci ne mogu u sokolska društva! Što da rade? Oni hoće da rade gimnastiku, i to je dozvoljeno i korisno i potrebno, jer su i oni ravnopravni građani Jugoslavije. U sokolska društva ne mogu i ne smeju, neka nova gimnastička društva da se osnivaju, čisto neslavenska, opet ne ide. Oni osnivaju športska društva, ko to da im zabrani i sa kojim pravom?! Sokoli ne mogu u športska društva, sokolska društva ne doznaju u opće za šport, a neslavenci ne mogu u sokolska društva. I tako imamo u Bačkoj i Banatu oko tridesetak slabih slavenskih sokolskih društva, i oko stotine jakih neslavenskih športskih društava. To je efekat! Prvo se građani dele i razdeljuju u opće u različna društva čisto plemenska, a drugo što smeta športskim društvima da prave svoje saveze i župe, i da unutar tih organizacija teraju jednu iredentu i rade nešto,

što se ne daje kontrolisati! Ja idem čak tako daleko, da bi u jugoslavenska sokolska društva primao sve građane i građanke Jugoslavije, bili oni i Mađari i Nemci! Ali to je za budućnost! No dobro ako baš Mađari i Nemci ne mogu za sada biti članovi sokolskih društava, zašto nebi mogli zajedno sa sokolskim članovima imati odeljenja, odseke ili klubove športske, bilo u užem ili širem okviru sa organizacijom Sokolstva kao takvog! Ja znam čime se vi najviše štitite kad vam se dodje sa ovakim predlozima, vi onda odma ispovrnete Tyrša! Čast mu i poštenje, i nije mi ni na kraj pameti da nešto obalim ili umanjim. Ali besmrtni Tyrš je izdao sokolski katekizam pre 60. godina. Jeli moguće da je sam Tyrš svojim katekizmom hteo da metne brnjicu svim vekovima budućnosti, što će iza njega doći, on baš koji je toliko govorio i najviše davao na živost, i život, i kretanje! Je li moguće da je naš narod tako ukalupljen, da za njega nema nekog novog položaja, neke nove potrebe, nekog sopstvenog razvoja! Ali ovo vodi daleko i molim vas da mi oprostite ako sam koga uvredio. Moram samo to da kažem, da su mi pobude i namere čiste, i da me vodi ljubav prema našem narodu i prema njegovom telesnom obrazovanju. Za to još samo ove napomene! Ja mogu da razumem i ovakav slučaj, da je Sokolstvo jedan oprobani instrument u životu narodnom, — osobito malog i potlačenog naroda, — koji instrument pod izvesnim okolnostima i uslovima, zgodno upotrebljen i energično uprt može da vrši odličnu ulogu! Dobro, onda bi razumeo i dalju konsekvenciju, koja bi glasila: ne dirajte Sokolstvo, ono samo tako vredi kako je oprobano, samo kao taj instrument, i ako ga širite ili sužujete, upotrebljavate pod drugim okolnostima i na drugi način, ono odmah ne vredi više i odmah podbacuje! Ako je tako, onda dabogme da se radjaju mnoga druga pitanja, na koja sam suviše mali i ništavan da odgovorim. No bilo kako bilo u slavenskoj i u jugoslovenskoj zadaći svojoj imaće Sokolstvo za dugi niz godina veliki i bujan izvor svoga življenja. Ako do sada ni jedan veliki narod nije imao Sokolstva, — čak ni ruski, slavenski narod, — to opet ne znači da je Sokolstvo stvar mala, niti obzirom na male narode gde je živelo, niti obzirom na ciljeve jugoslovenske i slavenske u budućnosti. Svrha Sokolstva je da obuhvati sav narod gde je, pa makar narod i najmanji bio, to

je glavno. Slavna tradicija sokolske prošlosti daje nam razloga da u to potpuno verujemo. Odgovarajući novome vremenu moraće ipak i Sokolstvo da sa dogmatičnog nacionalnog staništa predje i na socijalno. Jer samo tako moći će baš da uzme u svoje kolo narod ceo!

SOKOLSTVO

JUGOSLOVENSKI SOKOLSKI SAVEZ

Starešinstvo Jugoslovenskoga Sokolskoga Saveza je imelo po glavni skupščini v Osijeku do konec preteklega meseca 10 sej, v katerih je obravnavalo tekoče zadeve Sokolstva. Na prvi seji se je konstituiralo starešinstvo sledeče: starosta br. dr. Vladimir Ravnihar; namestniki staroste: Eng. Gangl, dr. Djuro Paunković in dr. Lazar Car; Tajnik dr. Fux; blagajnik br. Kajzelj; zapisnikar br. Bajželj; načelnik dr. Viktor Murnik; namestniki načelnika: Vojislav Vojinović ter. br. Kucec in Švarcvald; načelnik statističnega in železniškega odseka br. Švajgar; načelnik gospodarskega odseka br. Kramar; načelnik organizacijskega odseka: br. Šlajpah; urednik „Sokolskega Glasnika“ br. Laza Popović; ter upravnik Glasnika br. Tošo Janjanin. Sklene se izreči zahvalo za uspešno prireditve II. pokrajinskega zleta v Osijeku gradonačelniku dr. Henglu, br. Dončeviću, Petroviću, Najmanu, Gotschlagu in dr. Mergentalerju. — Mnoga društva prosijo Savez za podporo bodisi za zidanje sok. domov, bodisi za nabavo orodja. Starešinstvo je bilo primorano vse tozadevne prošnje odkloniti, ker nima sredstev na razpolago. Ustanovila se je nova župa v Štipu. Odobri se od žup predlagane brate in sestre za vaditeljski tečaj ČOS. v Pragi. Sokolsko društvo v Šibeniku se poveri, da pripravi vse potrebno za ustanovitev druge župe v Dalmaciji. Sklene se, da praznuje Jugoslovensko Sokolstvo 60-letnico staroste ČOS. dr. Scheinerja in načelnika dr. Vanička. — Sklene se založiti slike umrlega staroste dr. Oražna in pa tekmovalne diplome. V seji dne 29. avgusta se br. starosta v toplih besedah spominja Nj. Vel. kralja Petra I., kateremu dolguje Sokolstvo hvaležen spomin. Sklene se, da priredi starešinstvo dne 1. septembra žalno zborovanje v počaščenje spomina Nj. Vel. kralja Petra. Župe in društva se ponovno opozori, da smejo društva ene župe nastopiti pri prireditvah drugega društva le z dovoljenjem svoje župe. Društva raznih žup smejo sodelovati pri javnih prireditvah in nastopih samo z dovoljenjem Saveza. V smislu sklepov glavne skupščine v Osijeku se je sklenilo, da se dodeli društva Kovin in Pančevo župi Beograd, sokolsko društvo Vršec in Belacerkev k župi Vel Bečkerek, sokolska društva Šabac, Mitrovice in Zvornik ostanejo v dosedanjih župah, dokler se ne določi teritorij nove drinske župe, sedež šumadijske župe ostane u Kragujevcu. Prošnja sok. društva Sv. Križ pri Kostanjevici, da sme prestopiti iz Novomeške župe v zagrebško se od-

stopi v izjavo obema župama. — Starešinstvo je sklenilo podpisati 30.000 K državnega posojila ter pozvati vsa društva, da podpisujejo državno posojilo. Mnogo dela je posvetilo starešinstvo organizaciji dela za vsesokolski zlet v Ljubljani 1. 1922 ter osnovalo vse potrebne odseke in izvedlo vsa pripravljajna dela. V smislu sklepov skupščine so bila sprejeta tudi pravila župe in Saveza v sporazumu z anketo.

Jugoslovenski Sokolski Savez ima v zalogi barvaste razglednice s predpisanim sok krojem za člane, članice, naraščaj in deco. Cela serija (10 razglednic) stane 20 K. Pozivljamo bratska društva, da naroče razglednice v večjem številu ter jih razprodajajo med članstvom, tako, da bode sleherni član točno informiran o predpisanem kroju, Razglednice so velikega pomena z ozirom na predstoječi 1. jugoslovenski vsesokolski zlet.

Sokolski koledar za 1. 1922. V mesecu novembru izide sokolski koledar, na kar že sedaj opozarjamo. Bratsko predsedstvo naj društva opozori na to ter zbira naročnike.

Sokolski muzej. Ob priliki 1. jugoslovenskega vsesolskega zleta v Ljubljani 1. 1922. se bode priredila tudi sokolska razstava. Pozivljamo vsa društva, župe in posameznike, da zbirajo že sedaj sokolski materijal v to svrhu. Prosimo vse one brate in sestre, ki imajo kakšne sokolske predmete n. pr. razglednice, znake itd., naj jih pošljejo Savezu, ki jih obdrži v bodočem sokolskem muzeju, ki naj bode jasna slika razvoja jugoslovenskega Sokolstva

Sokolski porez. Mnogo sokolskih društev še do danes ni plačalo sok. porez za tek leto. Pozivljamo jih, da store čimprej svojo dolžnost napram Savezu. Sokolska disciplina mora biti tudi v upravnem oziru.

Priprave za prvi jugoslovenski svesokolski slet. Sokolstvo je več započelo sa pripravama za 1. jugoslovenski svesokolski slet godine 1922. U tu je svrhu trebalo da se organizuje više odbora, koji će preuzeti na sebe detaljne poslove. Glavni rad koncentrisan je u sletskom odboru, koji se sastoji od članova starješinstva Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, tehničkog odbora i iz predsjednika pojedinih odsjeka, odnosno njihovih zamjenika. Sletski odbor nije izvršujući organ, već imade u rukama glavno vodstvo, koji imade nalog da se brine za jedinstvo u radu kod sviju sletskih priredaba, daje inicijativu i odobrava prijedloge pojedinih odsjeka. Glavni posao usredotočen je u pojedinim odsjecima i to: financijsalni odsjek, načelnik Kajzelj; — nastanbeni inžinir Štembov; zdravstveni dr. Šlajmar; tajnički i propagandni dr. Fux; željeznički Švajgar; zabavni dr. Tavčar; za doček dr. Bleiweis; izletni dr. Badjura; prehranbeni Kavčič. Pojedini odsjeci već su započeli radom, raspisan je natječaj za plakate, sletske razglednice i sletske značke. Sastavlja se točan proračun, koji će opsezati milijune. Prostor za sletišta odredit će se ovih dana, a onda će se odmah započeti sa njegovom izgradnjom.

*

Starješinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza izdalo je poziv na Jugoslovensko Sokolstvo obzirom na predstoječi jugoslovenski svesokolski slet g. 1922. u Ljubljani. Time su započele oficijelne priprave za slet, koje su već u punom

toku. Sletski odbor izdati će od vremena na vrijeme putem posebnih letaka i putem štampe točne informacije o pripravama. Upozorujemo vas već sada, da je uspjeh cijeloga slijeta ovisan od sudjelovanja sveukupnoga sokolstva. Oстане li sletski odbor bez potpore župa i društava, neće doseći uspjeha, kojega očekuje sokolstvo od sleta. Prije svega je dužnost župskih i društvenih funkcionara, da točno i pravovremeno odgovaraju na dopise saveza i šalju izvještaje o pripravama. Društveni i župski funkcionari neka ne očekuju uvijek pobude za rad od strane saveza, već neka svatko smatra za svoju sokolsku dužnost, da predpripravama za slet posveti sve svoje sile. Jedino od nas sviju zajedno ovisan je dobar uspjeh sleta. Preporučamo već sada svima župama i društvima, da započnu odmah sa sabiranjem sletskih fondova i neka napose zimsko doba upotrebe u tu svrhu. Upozorujemo sve članove da si pravodobno pribave propisanu odoru. Društva neka nagovaraju članove na sabiranje mjesečnih otplata za nabavu odora. Upozorujemo da će svatko, koji nema pravilno propisanu odoru biti odstranjen iz sokolskih redova i biti će mu zabranjen svaki nastup u odori. Ne zavlajte sa nabavom odora do posljednjega časa, jer naš glavni dobavljač ne može kraj takovih prilika da udovolji svima željama naručitelja.

Југословенска Соколска Матица. На сва друштва смо послали приступнице и правила за Југословенску Сок. Матицу с позивом, да сакуљају чланове за Матицу. Позивљемо сва братска друштва да у своме делокругу сакупе што више чланова, јер од тога зависи развој соколске литературе. — Успеха ће бити тек онда, ако свако друштво сакупи толико колико смо му приступница послали. Чланарина, односно удео изнаша једанпут за увек 25 динара.

Браћо на посао, повратите потписане приступнице заједно са сакупљеним новцем Савезу.

Правила друштava, жупа и Saveza. Југословенски Сокolsки Saveз има на залихи најновија правилa за друштва, жупе и Saveз, како су била на главној скупштини у Осеку примљена. Братска друштва и жупе упозоримо, да су нова правила за сва друштва и жупе обвезатна те да их мора имати свако друштво и жупа.

Правила се нaruчују код Југосл. Сок. Saveза у Ljubljani (Nарodни Дом) уз цену од К 2.— по комаду. Новac валја unapред послати.

Југословенски Сокolsки Saveз. Сокolsко друштво Ljubljana I. искључило је сестру Јоžo Јан. Искључитев је старешинство потрдило.

Всем naročником Сокolsкега Glasика. Позивљамo все naročнике Сок. Glasника, ки ше нисо poravnali naročнino за tekoče leto, да то nemудoma store, кер сicer би јим били приморани ustавити nadaljnjo pošiljanje Сок. Glasника. Должност vsакега Сокola је, да pravočasно poravna своје долгове naspram Сокolству.

SOKOLSKA ŽUPA U MOSTARU

Župski slet u Mostaru. На 4. и 5. јуна одржала је ова жупа свој I. slet у Mostaru под pokровителјством generalа gosp. Živka G. Pavlo-

vića, komandanta Jadranske Divizijske Oblasti i redovnog člana kraljevske Akademije Nauka u Beogradu. Na sletu su sudjelovala sva društva iz župe a kao gosti Sokolsko društvo iz Sarajeva (župa sarajevska) iz Imotskog (župa splitska) Pobratimska društva iz Klepaca i Prebilovaca i jedna četa 32. pešadijskog puka iz Mostara. Moralni i materijalni uspjeh bio je preko svakog očekivanja. I pokraj slabih komunikacija, materijalnih poteškoća i oskudice u stanovima, Mostar je primio za ove dane preko 3.000 Sokola i gostiju. Savez je zastupao zamjenik starešine br. Dr. Lazar Car. Javne vežbe i nastupi ispali su izvanredno a sama organizacija zahvaljujući susretljivosti nekolicine građana bila je odlična.

Svečanosti su tekle ovim redom:

Prvi dan 4. juna održano je natjecanje članova i članica iz cijele župe u prostim vježbama i na spravama, koje je svršilo sa dosta dobrim rezultatima. Posle podne su svi sokoli i sokolice sa podmlatkom i naraštajem društva u Mostaru i mnogobrojnim građanstvom, sokolskom muzikom iz Hercegnovoga i fanfarom iz Imotskoga priredili oduševljeni doček izaslaniku saveza bratu Caru, kojeg je pozdravio lepom dobrodošlicom starešina župe br. Čedo Milić. Brat Car odgovorio je starešini župe i jednim lepim i zanosnim govorom zahvalio na ovakom dočeku. Isti dan u 4 sata održana je javna vežba podmlatka i naraštaja iz Mostara na sletištu (severni logor). Kad je na sletišta nastupio pokrovitelj sleta general Živko Pavlović i izaslanik saveza br. Car, dočekani su sa urnebesnim pljeskom i klicanjem sokola i građana, kojim su u ostalom praćeni svi njihovi nastupi i govori za vreme sleta. Mostarska župa izabravši generala Pavlovića za pokrovitelja sleta, mogla je samo delimično da iskaže veliku ljubav i poštovanje, s ko im ovdašnji narod susreće ovoga velikog generala i učenjaka. Tačno u 4 sata nastupa na sletišta sokolski podmladak i naraštaj, te uz oduševljeni pljesak publike formira reč „ŽIKA“ i sa poklicima „živio“ pozdravlja pokrovitelja svoga sleta generala Žiku Pavlovića. Posle toga izvodi podmladak i naraštaj slobodne vežbe, vežbe na spravama, skupine i igre. Javni čas trajao je do 6 $\frac{1}{2}$ sati. U 8 sati održana je sjednica župskog odbora u vijećnici gradske opštine kojoj je prisustvovao i savezni izaslanik br. Car. Sjednica je trajala do 12 sati. Po zaključku sednice pošli su delegati društava sa starešinstvom župe u „Rankovića park“ u kome je sokolska muzika iz Hercegnovoga održavala sokolski koncert. Koncert je trajao do 1 sat. Posle koncerta otišli su sokoli sa muzikom na spavanje u sokolski stan.

Drugi dan pošla je sa sletišta veličanstvena povorka, koja se je sastojala iz sokolske konjice, sokola, sokolica, naraštaja, podmlatka, pobratima, vojnika-vežbača, sokolske muzike, 2 fanfare, korporacija svih mostarskih kulturnih i prosvetnih ustanova (pevačkih društava, dobrovoljaca, mostarske hrvatske glazbe, vojne divizijske muzike) oficira i činovnika. Pred zgradom okružne oblasti, gdje je bila podignuta tribina za govornike pozdravio je sokole i goste sa nekoliko lepih reči ispred gradske opštine poverenik za grad Mostar g. Smail-aga Čemalović, kome je ispred sokola odgovorio zamenik starešine župe br. Jovo Sekulović,

iz Hercegovoga. Iza toga održao je br. Lazar Car govor o zadacima ciljevima Sokolstva, i u ime svih sokola pozdravio pokrovitelja sleta generala Pavlovića. Burno i oduševljeno pozdravljen stupio je general Pavlović na tribinu i održao jedan odličan govor o narodnom jedinstvu, koji je svojom iskrenošću i uvjerljivošću ostavio snažan utisak na sve prisutne. Posle pozdrava kralju i prestolonasljedniku, intonirale su muzike narodne himne i povorka krenula pred „Rankovića park“, gdje su sokoli defilovali ispred izaslanika saveza i župa. U podne toga dana priredila je gradska opština u počast sokolima banket u oficirskom domu. Posle podne u 4 sata počela je javna vežba sokola i sokolica, pobratima i vojnika-vežbača. Vežba sokolica bila je jedna od najljepših tačaka sleta; nisu za njima izostali ni precizno izvedene vežbe sokola, simpatično je pozdravljen istup pobratima i vojnika-vežbača, koji su svoje vežbe izveli sa mnogo tačnosti i skladnosti. Javna vežba završena je sa vežbama na spravama i piramidama, gdje se je naročito istaklo društvo iz Mostara i Gjenovića. U večje je održan u „Rankovića parku“ koncerat sokolske muzike i mesnih pevačkih društava „Hrvoja“ i „Gusala“ koji je završio u 1 sat u jutro. Sutra dan 6 otputovali su sokoli i gosti svojim domovima, koje su sokoli i gradjanstvo Mostara ispratili uz pesmu i klicanje sokolskoj ideji. Time je završena ova lepa i uspeła svečanost.

Na sletu je sudelovalo niformisanih: 102 člana, 62 članice, 124 muškog podmlatka, 268 muškog naraštaja, 138 ženskog podmlatka, 183 ženskog naraštaja, 84 vojnika-vežbača i 24 pobratima.

Na javnom je času istupilo: 171 član, 62 članice, 105 muškog podmlatka, 262 muškog naraštaja, 127 ženskog podmlatka, 185 ženskog naraštaja, 84 vojnika-vežbača i 24 pobratima. Jedan lijep broj članova izostao je od vežbe, jer nije imao radnog odijela.

Mi se nadamo, da će posle ovoga uspelog sleta mostarska župa udvostručiti svoj rad, a posetioci sleta iz provincije poraditi, da njihova mesna društva ojačaju i pokažu se dostojnim nosiocima sokolske ideje, i da će svoju akciju, posle uspelog istupa „Pobratima“ proširiti i na sela, gdje Sokolstvo čekaju najvažniji zadaci. *Mu.*

Окружни слет жупе Мостарске у Тивту. На 17. јула о. г. одржала је ова жупа после свога успелог жупског слета у Мостару Окружни слет Боко-которских друштава у Тивту. Код овог слета активно су суделовала друштва Херцегови, Зеленика, Бијела, Тиват-Ластва, Ђеновић, Рисан и Котор, као гости Мостар и Дубровник. Овај слет изостао је иза жупског у Мостару само са бројем вежбача, док у броју гледаоца, моралном и материјалном погледу скоро надмашио и онај први. У недељу 17. јула у 4 сата после подне отпочела је јавна вежба на слетишту у арсеналском парку ратне морнарице у Тивту наступом нараштаја и подмлатка, који су пре свега поздравили покровитеља слета комодора Мирослава Грунда, команданта II. поморске команде и успешно извели своје просте вежбе. Иза њих су наступиле соколице из Херцеговог и Мостара са дивним

вежбама слета у Прагу 1920., које су као и увијек лепо и прецизно изведене. Иза овијех следила је складно изведена вежба соколова. После ових наступило је друштво из Мостара (чланови и чланице) који су извели најуспелију тачку слета алегоричну вежбу бр. Стане Видмара „Југославија“, која је довршена уз одушевљено клицање и плесак публике. После ове иступили су морнари-вежбачи, који су извели интересантну вежбу са веслима. Јавна вежба закључена је са вежбама на справама и скупинама на земљи и справама, код којих се је истакло друштво из Ђеновића са својим агилним вођом бр. Иваном Ковачем. Иза јавне вежбе одржан је на слетишту концерат соколске музике из Херцегновога, Тивта и Котора и тамбурашког збора из Тивта. У пола ноћи је официјелно завршен слет. Осим покровитеља слета и изасланства жупе, коју је заступао заменик старешинства бр. Др. Перо Мандић из Мостара, један од најмилијих посетиоца слета био је Боко-каторски бискуп о. Учелини. Из његових смо уста чули речи признања и похвале Соколству. Сутра дан 18. јула у 8 сати у јутро направили су мостарски соколи и соколице шетњу кроз дивну и романтичну Боку на паробродићу, којег им је уступила команда ратне морнарице, те посетила места Рисан и Котор, где су дочекани од тамошњих сокола погошћени хладним јелом и пићем. На повратку из Котора додељен им је један војни тендер, којим су се довели до Херцегновога, где су примљени и погошћени од тамошњих сокола, одакле су одпутовали уз песму и клицање браћи из Боке жељезницом у Мостар поневши собом најлепше успомене и уверење о великом и успешном соколском раду браће у Боци-каторској.

На овом слету иступило је на јавној вежби: 79 чланова, 36 чланица, 48 женског нараштаја и подмлатка, 40 мушког нараштаја и подмлатка и 24 морнара-вежбача.

SOKOLSKA ŽUPA RIJEKA

Naš rad u prvom polugodištu 1921. Posljedicom sveopće degeneracije nacionalne svijesti i moralnih osjećaja ostali su naši redovi iza prošle godine slabi i nepouzđani. Djelovanje društava preko zime bilo je minimalno i plitko, bez osobitih veza sa vanjskim svijetom. Previše formalnosti ima u nama: mislilo se, glavno je da ostane nešto micanja u sokolanama preko zime, u proljeće privući će izljetno doba i crvena košulja ljude u Sokol. Da, nekada je tome bilo tako, ali danas su ljudima izleti žrtva a crvena košulja teret. Lani smo se tješili sa poboljšanjem životnih prilika; doista, prilike su se znatno poboljšale, ali naša moralna kakvoća je ostala porazno loša. Baš je zimsko doba stvoreno za to, da se u društvima provadja dosljedno sokolsko uzgajanje u svim pravcima. Ljude, koje je privuklo veselje do ljepote tjelovježbe u naše sokolane, treba preobraziti u sokolskom duhu, treba im sistematske poduke i valjanog primjera, a najbolje ćemo ih oduševiti za naše ideale, za ljepotu, istinu i zdravlje, da im pripovijedamo o njima i da sami dosljedno postupamo po načelima sokolske nauke. Ali dok mi stariji

sokoli vršimo naše dužnosti posve bezbrižno i površno ne mareći za dobrobit cjelokupnosti, ostati će naši uspjesi minimalni. Za to nemojmo tražiti krivce našim neuspjesima u svojoj okolini, dok nijesmo temeljito ispitali svoje savjesti; nemojmo se ispričavati pred sobom i svijetom o pomanjkanju vremena, dok možemo danomice da provodimo čitave satove po kavanama i gostionama. Na sjednicama i prigodom raznih sastanaka vlada redovito najveća žurba; svaki je časak skupocjen. Kod čaše smo požrtvovniji i ne prigovaramo. Treba pogledati istini u lice! Premalo čestitosti ima u nama, a gdje nema čestitosti nema ni stida ni ponosa. Dosljedan i čestit čovjek nije lijen i ne mijenja svaki dan svojih odluka.

Za volju brojčanih uspjeha stvarali smo kompromise sa paradnim ljudima, samo da pokažemo svijetu, da nas ima. Pri tome smo bili toliko naivni, da smo vjerovali u poboljšanje tih ljudi. Posljedica je bila, da smo doživljali neprestana razočaranja, jer su nas se odriicali nazovi — sokoli baš u najvažnijim momentima. Iz ovoga slijedi, da tko ne će i ne može da bude potpuno naš, ne spada u sokolske redove. Samo čista krv sokolska pa makar da struji ona u drobnim žilama u veliki organizam narodni moći će djelovati izrazito na oplemenjivanje njegovih sposobnosti.

Rano u proljeće imala su nekoja društva nevolja sa društvenim prostorijama. Sokolanu u Kraljevici zaposjelo je ministarstvo ishrane, ouu u Bakru žandamerijski odredi, dočim se nastanio u sokolani crikveničkog Sokola odjel djevojačke škole. Kasnije se ova situacija donekle popravila. Najveću pako radost smo doživljeli u ovoj godini prigodom ispraznuća i nama dosudjenih krajeva, po Talijanima osim Sušaka. Time su bila oslobođena slijedeća naša društva tudjinske nemani: Draga, Kastav, Punal, Dobrinj i Baška. Sa novoustanovljenim Sokolom u Srpskim Moravicama broji župa 14 društava, a u osnutku se nalazi Sokol u Omišlju.

Ovom zgodom treba da ponovno naglasim potrebu, da se odijeli Kordon sa Likom od primorskih društava. Dočim se može u Sloveniji propotovati vlakom u 6 sati kroz sijela sviju pet slovenskih župa, trebaju naša društva iz Like 14—20 sati dok stignu u župsko sijelo. U praksi ne može se postizavati uspješan rad na ovoliko ogromnom teritoriju, košto ga ima naša župa, tim više, jer se oduzimlje župskom starješinstvu mogućnost češće osobne kontrole nad pojedinim društvima zbog prevelike odalečenosti. Uz ove nevolje postoje još političke trzavice, koje duboko utječu na razvitak sokolske ideje u zaledju, gdje nema nacionalno ugroženih mjesta, te mora župsko starješinstvo, opterećeno približavanjem dviju oprečnih pojmova o narodnom jedinstvu, da propušta jednu važnu dužnost, a ta jeste: pogled na Istru.

Od važnijih priredaba u župi spomenuti valja godišnju javnu vježbu bakarskog Sokola dne 5. VI. o. g. kod koje sudjelovaše i društva iz Drage, Kraljevice i Crikvenice. Općeniti utisak: brojčano nazadovanje od prošle godine, kod vježbača malo dobre volje, tehnička strana kod članstva slabo usavršena, kod ostalih skupina dobra i vrlo dobra. Vanjski uspjeh dobar. Da imaju društva izvježbanih i naobraženih prednjaka, dalo bi se korisno upotrijebiti ugodno raspoloženje općinstva prama našoj stvari iza ovakovih priredaba. Jednako lijepo su uspjeli izleti bakarskog i draškog Sokola, prvi u

Cernik, drugi spojen sa javnom vježbom i narodnom manifestacijom u Krasici. Obe priredbe predobile su sokolskoj organizaciji novih prijatelja. Kućne javne vježbe priredila su društva u Crikvenici i Kraljevici. Kod potonje primjetila se žalosna slika. Kod polaska Sokola iz gombaone na vježbalište bili su u odori samo starješina dr. Kosić i prisutni župski načelnik, od braće nastupio je u povorci samo nekolicina mlađih, dočim su svi ostali, koji posjeduju i odore, gledali povorku sa strane u civilnom odijelu. Pravilo je, da, kad društvo priređuje povorku, nastupaju svi aktivni članovi u povorci. Posjet vježbe sa strane općinstva bio je tako neznatan i slab, da se moralo odgoditi vježbu za cijeli sat, jer u rečeno doba nije bilo — ljudi. Kraljevički Sokol ima dobar i broj podmladak. Društvo radi kod uzgoja djece uspješno i sporazumno sa školom. Tako bi trebalo da bude u svim društvima, a k ovim dvim faktorima morao bi se privući još treći: roditelji.

Najavljeni župski prednjački ispit obdržavao se dne 10. jula o. g. Predsjednikom komisije bio je postavljen po T. O. Saveza br. dr. Janko Bedeković iz Crikvenice. Od prijavljene braće pristupila su ispitu samo četvorica, te su prošla ovim uspjehom: Marijan Boras, Sušak (odlično); Janko Jazbec, Bakar (odlično); Rado Leskovar, Crikvenica (dobro), dočim jedan brat nije uspio.

Ovo je slika rada u našoj župi u prvom polugodištu. Braća, koja se intenzivnije bave sa Sokolstvom u Primorju, morati će ozbiljnije potražiti uzroke našoj nemoći. Trebati će posvetiti više pažnje sitnom radu i osvajanju pojedinaca. Najvažniji problem pako je: pitanje otkuda i kako povećati neznatan broj prednjaka, jer ovo, što imamo, tek bi moglo da zadovolji jedno društvo.

Janko Jazbec.

Sokolsko društvo u Dragi (Primorje). Usled rata, a onda usled talijanske okupacije, bilo je naše društvo pokopano kroz punih sedam godina. Tek nakon što nas ostaviše Talijani, da dadu mesta ponosnoj i dičnoj našoj vojsci, a to beše pre nekoliko meseci, naše je društvo iznova počelo da radi. Dana 2. oktobra ov. g. dali smo prvu javnu vježbu, koja je u svakom pogledu ispala neočekivano dobro. U prvom je tači — dozvolom g. majora Gjakovića — nastupio jedan odred vojnika, koji zapanjiše brojnu publiku preciznošću svojih lepih vežbi, a naše je mlado društvo već kod prvog svog javnog nastupa, na taj način dokumentiralo tesne veze sa našom vojskom. Posle vojnika nastupiše draški sokoli, i to: članstvo u vežbama prostim i na spravama, zatim podmladak sa štapovima i na spravama i konačno članstvo i podmladak u skupinama. Sve su vežbe ispale dobro.

Uz vrlo brojnu publiku iz okolice, posetiše nas toga dana: braća od starešinstva župe Rijeka, sokolska društva Kraljevica, Bakar, Sušak, Crikvenica, a mlado pak sokolsko društvo iz Cernik-Čavle došlo je u neočekivano velikom broju, korporativno pod društvenim barjakom.

Iza javne vežbe, razvila se u „Narodnom Domu“ prava bratska zabava, kojom je zgodom dovoljno i dostojno došlo do izražaja jedinstvo naše Nacije, kao i želja da sokoli na Primorju budnim okom pripaze, da se u ovaj još nepokvareni narod ne ušuljaju šugave ovce unutarnjih naših neprijatelja, što mute narodnu slogu.

J. K.

SOKOLSKA ŽUPA CELJE.

Sokolsko društvo v Trbovljah je imelo dne 7. avgusta t. l. svojo običajno javno telovadbo. Po velikodušnem daru brata Franc Dežmana, ki je podaril društvu celotni prostor za gradbo doma in telovadišča, je bilo društvu mogoče nastopiti prvič na lastnem prostoru. Že tedne pred nastopom smo opazili brate in sestre pri marljivem delu na telovadišču in dne 7. avgusta je bil ves prostor spremenjen ter pripravljen za sprejem gostov in nastopa. Ob 1/2 4 uri popoldan je odkorakalo društvo z naraščajem in gosti (Zagorje, Hraštnik, Radeče in Št. Pavel) na telovadišče kjer se je pričela 1/2 ure pozneje javna telovadba. Kot prvi so nastopili člani skupno lahke Murnikove vežbe za leto 1922., za njimi članice z krasnimi češkimi vajami iz leta 1920. Za temi je sledil pod vodstvom brata Levec — a moški naraščaj z palicami čez 30 dečkov in pod vodstvom brata Kostajinška ženska deca z vajami z zastavicami krog 40 deklic. Tem je sledil naš dobroznani obrtni naraščaj z skoraj brezhibno izvedbo prostih vaj za leto 1922. ter gojenke z cvetnimi loki z obveznimi vajami ter eno sestavo brata Kostajinška. Po odkorakanju dece iz telovadišča so nastopile še enkrat članice z lahkimi Murnikovimi vajami in nato kot posebna točka trboveljskega Sokola pod vodstvom brata Kužnika domači telovadci z Celjskimi prostimi vajami iz leta 1910. Pri orodni telovadbi smo zopet videli naše stare brate telovadce kot Rovana, Hlastana, Trotovšek in druge z vedno težjimi in sigurnejšimi vajami. Poseben užitek nam je nudila vzorna vrsta telovadcev na krogih; br. Rovana, Hlastana in njihovih tovarišev bratov iz Ljubljane, ki so s svojim nastopom na najlepši način proslavili naš prvi nastop na lastnem telovadišču. Naj nam bodo vedno v vzgled in v posnemanje. Kot zadnjo točko je nastopilo domače društvo z po bratu Kužniku sestavljenimi štirimi skupinami na lestvi z člani in članicami. Podobnih pet skupin z naraščajem dečki in deklicami nam je podal brat Kostajinšek. Oba nastopa skupin sta žela obilo pohvale. Po telovadbi se je razvila neprisiljena ljudska zabava, ki je polnika celo prostorno telovadišče z občinstvom. Tu so se posebno izkazale naše sestre in bratje v paviljonih predvsem pa naš vrli brat starosta Jože Letnik, ki je nadkriljeval z svojih neumornim delom vse ostale brate. Žal da smo morali pogrešati med delom marsikaterega brata, ki smo ga v prejšnjih letih vedno videli v svoji sredi in upamo da so vsi ti bratje videli naš nastop — in se gotovo zopet z istim sokolskim delom povrnejo med nas ter nam pomorejo pri skupni gradnji za naš Sokolski dom. Zdravo!

СОКОЛСКА ЖУПА ТУЗЛА.

Фонд за ширење соколства по селима. Грађани Тузле припрредили су под покровитељством госп. пуковика Јована М. Петровића на Петров-дан о. одлично успелу прославу Краљева дана уз суделовање војника-сокола и сеоских сокола из Пожарнице, Бољанића, Липца и Станова. Једну трећину чиста прихода од прославе у износу од 6.421 К 50 х. уступио је покровитељ прославе соколској жупи тузланској да образује фонд за ширење соколства по селима свога подручја. Соколска жупа позвала је сва своја соколска друштва

да пораве у селима своје околице на оснивању соколских друштава а трошкове одлажења у села подмираваће им жупа из поменутог фонда.

SOKOLSKA ŽUPA SPLIT

Izvanredna glavna skupština sokolskog društva u Milnu, održavana dneva 26./8. 1921. sa ovim dnevnim redom: br. podstarješina otvara skupštinu, te povodom smrti našeg bl. pok. vladara Njeg. Vel. Kralja Petra drži kratak govor, našto skupšina kliče trokratno slava neumrlom kralju! Nakon toga br. načelnik izvješćuje o tehničkom radu društva kroz ovo vrijeme i prikazuje silnu zlovolju radi nepohadjanja vježba, pak preporučuje, da braća redovito posjećuju društvo i vježbe, da se jedino tako spasi ovo dosadanje nemarno stanje. Nakon toga izvješćuje br. podstarosta da se čitava uprava zahvaljuje i to radi premještanja br. starješine i radi odlaska podstarješine u Ameriku, a ostali članovi radi zaposlenosti polažu svoju čast. Nato biva aklamacijom izabrana slijedeća uprava: Starosta br. Čeh i bivši društveni učitelj Jan Doležal; Podstarosta Antun Ozretić; Načelnik Petar Mladinić; Odbornici: Josip Mandinić, Ivo B. Dorić, Lovro Mladinić, Ivo Poklepović i Deko Poklepović. Nato uzima riječ novi starješina. Zahvaljuje braći na danom mu povjerenju i obećaje, da će raditi svom snagom oko toga da se ovo društvo probudi iz tvrdog sna. Navadja uzroke radi kojih je došlo do razdora u društvu i to u prvom redu: pitanje agrarne reforme, borbe za općinsku pravu, pače borbe za izbor naše predjašnje uprave urodile su mržnjom i razdorom u našem društvu, čija je posljedica bila, da članovi potpuno ignoriraju društvo. Napominje, da je Sokol gimnastičko i kulturno-prosvjetno društvo, tu valja da vlada sloga, bratska ljubav, poštovanje mladjeg prema starijem i t. d. Nakon toga biva skupština zaključena uz poklik: Živio kralj Aleksandar!

Соколска Свечаност у Велој луци. Соколска идеја силним полетом осваја цијелу пространу Југославију, пак је освојила срца омладинаца, тежака и рибара поносне Велелуке на отоку Корчули. Дивни момци, поносни борци за вријеме талијанске окупације, предузели организацију сокола невиђеним досад успјехом. Кроз мало дана сакупили узор чету дичних сокола, изабрали управу, и пријавили своје устројење Југословенском Соколском Савезу у Љубљани. Још првих дана ступили у додир са корчуланским братским друштвом, те споразумно одредили, да их браћа Корчулани посјете и јавном вјежбом даду порива њиховом раду, увјерени да ће јавном соколском манифестацијом још већма одушевити своје мјештани. Одлучено извршено, јер је неумољивост и чврстоћа карактера прва одлика нашег приморца. За дан 16. августа текуће године одређена прослава успјела је изнад сваког очекивања сарадњом корчуланског братског друштва и заузимањем, редом, организацијом и сложним радом браће сокола Веле луке. Из Корчуле кренуло се раним јутром уз необично одушевљење младих соколића и соколица. На излет је пошло друштво са цијелим вјежбајућим чланством и подмлатком око 200 на броју, док је на излету судјеловала и корчуланска гласба, као што и она из Блата и Велелуке.

Пут се провело уз пјевање народних даворија незаборављајући ни једном пјесмом споменути освету и ослобођење заробљене браће. Велелучани послали су у сусрет безброј лађица рибарица, да нас поздраве и допрате до обале. Цијело је мјесто пливало у мору зеленила и безброју државних застава, док је читав народ у свечаном руху дочекао браћу на пространој обали, предвођен гласбом и узор четом стаситих соколова. Све је врело од заноса, а поклицима није било ни краја ни конца. Старосте измијенише поздраве након часа упути се поворка кроз мјесто, те је била свугђе кроз искићене улице дочекана досад невиђеним заносом и клицањем династији, соколству, Југославији и т. д. У 12 сати био је заједнички ручак, који је доказао заузетност браће Велелучана, јер смо били баш најљепше погошћени, док су дјечица била поразмјештена по кућама. Што се овога тиче то је била права јагма, ко ће да их себи више узме, јер је скоро свака обитељ хтјела и желила по једног соколића. Тачно у пет сати послје подне започела је јавна вјежба корчуланског Сокола, која је потрајала до пред сумрак. Све су тачке програма биле изведене најтачније уз бурно одобравање одушевљеног мноштва од преко 6.000 људи, међу којима је био lijepи број излетника из ближње околице. Послије јавне вјежбе био је концерт блатске и велелушке гласбе, те су Корчулани у шетњи и разговору могли да упознаду величину душе сељака и рибара. Иза вечере, а пред сам одлазак заплесало је усхићено мноштво народно коло. Далеки пут и ситна дјечица, силити нас на одлазак, те смо се нерадо раставили од оног широкогрудног народа. Неописиво срдачно допратили нас Велелучани соколи и сељани, а ми у мору бенгалских ватара, уз одушевљене поздраве и поклике оставили дивно мјесто, дивне соколе, диван народ, сигурни да је соколска идеја захватила необичном снагом корјена у Белој луци. И знатни материјални успјех (утјерало се бруто око 4.000 круна) показује недвојбено, да је излет успио изнад сваког очекивања.

Соколаш.

SOKOLSKA ŽUPA ZAGREBAČKA

Naša je župa pored svih teškoća s kojima ima da se bori snažan vanjski rad u ljetnim mjesecima ove god. je kao cjelina nastupila prvi put na svom prvom žups. sletu, koji je održan 6. VI. o. g. Taj je slet izvanredno značajan kao manifestacija zajedničkog rada sokolstva, omladine i vojske. U velikim masama nastupila je omladina pučkih i srednjih škola, dajući čvrste nade, da će iz svoje sredine davati generacije iza generacije sokolstva. Sokoli i vojnici nastupili su zajednički, da i tako dokažu jedinstvo ciljeva vojske i sokolstva u čuvanju slobode našega jedinstvenoga naroda u jedinstvenoj državi.

Uspeh sleta bio je silan, pa se može mirne duše reći, da spada medju najbolje župske sletove ove godine.

Iza župskog sleta nastupila je župa u odličnoj formi i velikom broju na II. Pokrajinskom sletu u Osijeku, gdje se i u natjecanjima i na

javnim vježbama istaknula među prvim župama. Zajedno sa župom pošla je u Osijek i zagrebačka podoficirska škola, koja je svojim nastupom na župskom sletu razdragala i oduševila našu javnost i preciznom izvedbom i oduševljenjem za sokolsku misao. Zato je i u Osijeku pobudila osjećaje nezatajenog oduševljenja kod svih desetaka tisuća gledalaca.

Starješinstvo Sokolske Župe zagrebačke je, cijeneći požrtvovan rad Sokola vojnika, koji su aktivnim sudjelovanjem i pomaganjem u svakom pogledu uveliko doprinijeli uspjehu župskog sleta, riješilo da vanjskim znakom dade izražaja blagodarnosti za sve velike zasluge vojske, nabavilo prekrasnu figuru od bronca, koja prikazuje sokola raširenih krila na stupu, koji je podignut na kamenom postollu. Taj dar svečano je predan 12. jula o. g. u Aleksandrovoj vojarni, gdje je improvizirana lijepa svečanost, prilikom koje je opet došlo do srdačnih manifestacija između Sokolstva i vojske.

Rad društava. Društva zagrebačke župe su i ovoga ljeta pokazala na svojim nastupima lijepe uspjehe svoga rada. Taj se rad očituje i u skupnim nastupima svih društava kako smo gore istaknuli, a dolazi do detaljnijih izražaja u lokalnim nastupima. Radi maloga prostora ograničimo se na sumaran prikaz pojedinih društvenih nastupa.

Medju prvima valja istaknuti **Sokolsko društvo I. u Zagrebu.** Bogovičeva ul. 7.

To je društvo glavni faktor u priredjivanju župskog sleta a dalo je glavnu snagu i župskom nastupu na II. Pokrajinskom sletu u Osijeku. Osim toga je društvo priredilo četiri svoje akademije u sokolani, a pored toga je priredilo i nekoliko prigodnih svečanosti. Sudjelovalo je i kod više vježba vanjskih društava. Zimski rad društva otvoren je 15. X. akademijom u spomen Kvaternika, gdje su osim predavanja, pjevanja i glazbe, izvedene dvije originalne lijepe tehničke kompozicije.

Društvo u Petrinji, je priredilo 19. juna uspješnu javnu vježbu, kojoj je nevrjeme mnogo naškodilo.

Društvo u Sisku, održavalo je svoju javnu vježbu 14. avgusta. Rad ovoga društva je u svakom pogledu intenzivan.

Društvo u Lipiku, istupilo je 24. jula sa svojom vježbom, koja je polučila potpun uspjeh.

Društvo u Pakracu, priredilo je svoje nastupe 19. juna, 13. jula i 24. septembra. Svi ovi nastupi daju sliku ustrajnoga i sistematskoga rada ovoga društva, koje osim toga živo radi u okolnim selima. Tako je zaslugom toga društva osnovano novo društvo u Šeovici, čiji su članovi sami seljaci.

Društvo u Samoboru, održalo je svoju vježbu 4. septembra sa lijepim programom i uspjehom.

Vanredno intenzivan rad razvijaju društva u **slovenskom Posavlju,** koja stalno šire svoj rad u selima, gdje postižu lijepe uspjehe. Ovo svako društvo ima svoje odsjeke u selima, koje pomažu u radu, dok ne dodju do vlastite snage, da osnuju samostalno društvo. Tako su ove godine osnova na društva u **Krški vasi, Cerklju i Boštanju.**

Lijepo i uspjele javne nastupe priredila su društva: **Brežice** 2. sept., **Krško** 10. jula sa proslavom 15-godišnjice, **Rajhenburg** 31. jula, a slet posavskog okružja župe zagrebačke priredjen je 10. avgusta u **Sevnici**. Taj je slet lijepo uspio, a sudjelovala je tom zgodom i jedna četa zagrebačke podoficirske škole sa glazbom.

Više društava kao **Bizeljsko** i **Kutina** i još neka, nisu mogla da održe svoje spremljene nastupe zbog žalosti, koja je snašla sav naš narod smrću kralja Petra Velikoga. U društvima su zato priredjene žalobne sjednice, od kojih vaija spomenuti onu, koju je priredilo Sokolsko društvo I. u Zagrebu. Zagrebačka je župa na pogrebu kraljevom bila zastupana sa 40 članova u odori.

Nova društva osnovana su u **Vrginmostu** gdje je privedeno u život društvo, koje je prije rata postojalo, zatim u **Šeovici**, gdje je 30. VIII.

Сељачки соко у Шеовици код Пакраца

održana vanredno uspjela prva javna vježba. U slovenskom Posavju su osnovana društva u **Krški vasi** (javna vježba 3. VII.), **Cerklju** (javna vježba 22. VIII.) i u **Boštanju** (javna vježba 2. VII.). U toku je osnutak novih društava.

Time bi u najmarkantnijim crtama bio iznesen rad naše župe, koja ima u sokolstvu našem doduše častan, ali vanredno težak položaj, no ustrajnim sokolskim radom prebrodiće se sve teškoće i naša će župa, koja već sada stoji na vidnom mjesu u jugoslovenskom sokolstvu, doći na prva mjesta.

*

15. ов. мјесеца започело је Соколско друштво I. са соколским вечерима. Том приликом проговорио је бр. староста Др. Лазар Цар о

задатку соколских вечери и нагласio, да је Соколству у садашње вријеме задатак много шири и дубљи, те да покрај тјелеснога образовања ваља радити на душевном и моралном образовању цијелога народа. Ова констатација бр. старосте наишла је на бурно одобравање присутних, који су попунили дворану до задњег мјеста седења и стајања. Наша фанфара, под одличним водством браће Гргића и Варовића, испунила је потпуно своју задаћу, нарочито пјесмом „Далмински Шајкаш“. Бр. Шварцвалд иступио је са сестрама предњачкога збора са својом властитом радњом (вежбом) „Вечер на Сави“. Вјежба се одликује мноштвом сваковрсних покрета ногу и руку, која често пута имаду симболику и одговарају потпуно наслову у музици. Бр. Шварцвалд хтео је овом вјежбом приказати, како се може народна наша музика да споји с покретима тјела. Ово му је потпуно успело. Ритмика, која нам је дошла из Француске преко Чешке и овде се показала да одговара потпуно души и тијелу наших сестара. Еластичност вјежбања, гибкост покрета дало је слику нечега лепога и умиљенога. Рад у том правцу, а то је — стварање наше властите тјелесне културе на основи наше народне историје (Хофманове вјежбе) народних јуначких пјесама и музике, најјасније нам доказује, да треба да престанемо са опонашањем, а да треба да отпочнемо радом самих нас — од нас. Бр. Шварцвалд, ако је хтео са овом вјежбом да то покаже, потпуно је успио.

Бр. Лотски, који се бави изучавањем ритмике по нацрту бр. Оченашка извео је са 5 чланица нараштаја одлично изабране ритмичке вежбе. Бр. Лотскоме можемо само да честитамо — јер труд и изведба то заслужује. Наше ново устројено пјевачко одјељење иступило је са „Соколском Химном“ и показало да је способно да се развије и да на том пољу треба Соколство да ради.

Бр. Анте Брозовић, држао је предавање о „животу и раду Еугена Кватерника“. Приказавши у уводу опћенити приказ наших револуција — доводи нас, до закључка, да све наше буне и револуције, биле су одраз душевнога револтирања без успеха јер народ није био просвећен. Најбољи примјер зато је рад Е. Кватерника. Рад Кватерника успоредио је са радом Карађорђа и навео разлог, зашто је Карађорђе успео а Кватерник не. Са увода прешао је на рад Кватерника и Штросмајера. Оцртава политику опортунизма и радикализам Кватерника. Акт револуције Кватерникове није донео користи, али је то у историји хрватскога народа велики гест, који Кватерник подузима и ради за читави народ, те он као такав припада читавом народу и нема нико право да га присваја у партијске сврхе. Култ Кватерника прихватила је радикална хрв. омладина у задједници са српском омладином југословенске националистичке идеологије. Њега — рече бр. Брозовић треба славити темељем историјских чињеница, а не фраза и нетачности. Да, Кватерник припада целоме нашем народу и да није познавао ситних племенских борби, најјасније је доказ тај, што је подигао буну у средини српскога дела нашега народа, а неки од вођа и војника били су Срби.

И култ Кватерника — је култ наше слободе. И као таква прославља га данас сваки добар Хрват, сваки добар Југословен и прослављамо га у слободи — док у ропству — није се нико сећао култа Кватерника. Слобода донела је собом наше право славити култ и личност Кватерника и у томе је успех идеје Кватерника.

Послије одржана програма, била је игранка. Вечер је била без алкохола, а у 12 сати тачно закључена. Соколство које се купи око тога друштва, најбоље је манифестовало на тај начин идеју Кватерника, отресавши се ситничавости и фразерства, јер то спада у прошлост.

Sevnica. Dne 7. avg. t. l. je obhajal Sokol v Sevnici svoje prvo večje slavlje izza njega ustanovitve l. 1912. Vršil se je zlet posavskega okrožja zagrebačke župe. Čeravno mlad, boreč se z vsakojakimi težkočami, je sevnški Sokol pokazal, da se v polni meri zaveda svoje naloge. Najtežja ledina je preorana, kar ni bila ravno malenkost, kdor je poznal predvojno Sevnico, ki je bila poleg Brežic najmočnejša trdnjava nemčurstva v Posavju

Vsa Sevnica, od kolodvora do veseličnega prostora na sejmišču, je bila odeta v praznično oblačilo. Pri opoldanskem vlaku smo pričakali mile goste. Korporativno so prišla vsa posavska društva od Radeč do Zagreba. Prišla pa je tudi naša vrla vojska, četa podoficirske šole zagrebačke, ki jo je osobno vodil njen zapovjednik, iskreni pospeševatelj Sokolstva, brat pukovnik Momčilović, z vrlim sokolskim delavcem, bratom potporučnikom Kvaternikom ter ostalim oficirskim zborom. Podoficirsko šolo je spremljala polnoštevilna vojaška godba. Veličastno povorko, ki se je nato razvila, je otvorila domača konjenica s 14 Sokoli, za njo pa se je vila dolga vrsta rdečih sraj sokolskih in rjavih bluz vojaških. Ko je povorka obstala na sredi trga pred slavolokom pri lipi, tedaj je bil ob pogledu na to vojničko-sokolsko falango vsakdo v dno duše prepričan, da je bodočnost — naša! Tem čustvom so tudi dali izraza v svojih pozdravnih govorih župan br. Lamper v imenu občine, starosta br. Drnovšek v imenu sevnškega Sokola te predsednik kraj. org. Jugoslov. Matice br. Dr. Poznik. Te falange ne vežejo nasilni ukazi, vezana je po srčni potrebi vsakega posameznika, zato je ni sile, ki bi ji mogla kljubovati. Pozdravom se je odzval II. župni podstarosta, Sokol-skala, br. Tošo Janjanin, isto tako povdarjafoč, da le z združenimi močmi vojske in Sokolstva bomo dosegli svoj cilj popolnega osvobojenja.

Ob 1/2 4 h se je pričel pod tehničnim vodstvom okrožnega načelnika br. Holy-ja telovadni nastop. Od najnižje skupine šolskega naraščaja pa do dovršenih Hofmanovih prostih vaj članstva nam je podal sliko sokolskega dela, vse točno izvršeno, s preciznim nastopanjem in odstopanjem, kakor je že Holijeva navada. — Višek navdušenja pa so izzvale vaje z orožjem podoficirske šole. „Živela naša narodna vojska!“ ni hotelo prenehati. Na splošno željo je vojska po končanem sporedu s svojimi vajami še enkrat nastopila. Na usta I. župnega podstaroste br. Dr. Zdolška je narod dal izraza veselju in globokemu ganutju nad tem vzajemnim nastopom vojske in Sokolstva. Globoko gajnen, ponosno zroč na svoje vojnike-Sokole, je nagovoril br. pukovnik Momčilović narod, pojav, ki ga prej pač nismo nikdar doživeli. Med vojniki je bilo

mного fantov-domačinov. Njihovi svojci so plakali ob tem pogledu, in starček mi je s solznimi očmi zatrdjeval svoje veselje: „To je res naša vojska, i naš je tudi zraven. Glejte kako se z oficirjem pogovarjata; kakor dva brata!“ In še nekaj! Vojniki so s a m i dali inicijativo s prošnjo, da bi se smeli tega zleta udeležiti na s v o j e stroške. Seveda Sokol I. Zagreb te žrtve ni mogel sprejeti, ampak je odprl svojo blagajno.

Lepo uspelo telovadbo je zaključila simbolična skupina br. Holyja, predstavljajoč stremljenje Sokolstva po osvoboditvi še neodrešenih bratov in sester.

Poleg moralnega uspeha za širjenje sokolske misli zaznamujemo s tem zletom še dva važna momenta: 1) Narod se je uveril, da je vojska naša narodna. 2) Vojniki bodo zanesli sokolsko misel v poslednje selo, v poslednjo koč — v dobrobit narodu.

D r n o v š e k.

БЕЛЕШКЕ

Брат Јурај Бианкини! Ових дана прославио је бр. Јурај Бианкини заслужни народни борац и пријатељ Соколства 50 година рада. Брат Јурај Бианкини говорио је на Видовданском Сабору приликом успомене палих јунака за слободу и уједињење. Бр. Бианкинију желимо дуго живота на корист народа и младе отаџбине. Здравло!

*

Брат Анте Тадић председник просветно-културнога одељења соколскога друштва у Вршцу, положио је ових дана професорски испит у Загребу. Искрено честитамо.

*

Брат Бранко Ролер, члан сокол. друштва у Новом Саду, и одличан Соко, падом из жељезнице завршио је свој млади живот. Бр. Ролер је за време гага био затворен ради Соколства на процесу, који је био против Сокола у Банату. Нека му је вечна слава и хвала.

Ispit za učitelje gimnastike za srednje škole obdržavat će se dne 5. prosinca i narednih dana. Molbenice imaju se upraviti na ravnateljstvo povjerenstva za učitelje gimnastike za srednje škole kod Povjerenstva za prosvjetu i vjere u Zagrebu. Molbenici imaju se priložiti: krsni list, maturalna svjedodžba, liječnička svjedodžba i opis života te zanimanje na polju gimnastike i sokolstva. Propisi za ispit nalaze se u Službenom glasniku od g. 1910. i Hrv. sokolskom koledaru od g. 1912. Upute daje i br. dr. Franjo Bučar, Zagreb, Josipovac 19.

Sokolsko društvo u Nerežišću na Braču potrebuje dobrega vaditelja, ki je po poklicu brijač. Vaditelji se naj obrnejo direktno na imenovano društvo.

RAZNO.

Др. Влада С. Сшанојевић, Хигијена, за средње и стручне школе. Библиошека „Здрвље“. Књига бр. 4. Београд. Цена 10. динара.

Најтоплије препоручујемо ову изврсну и корисну књигу свима сокол. друштвима. Крај поуке што ће сваки поједини читаоц да има.

ова књига треба да буде средишњим и главним градивом културно-просветнога рада. Мислимо да свако друштво, и свака друштвена преходница, те сваки култ. просветни одбор морају ову јединствено zgodnu књигу да узму.

IZ UPRAVE

Braču pretplatnike, koji ovogodišnju pretplatu nisu još poslali, molimo, da je o d m a h pošalu. Uplatne listove čekovnog ureda, koje su svi dužnici dobili, treba od 1. novembra ove godine u dinarskoj vrijednosti ispunjavati.

Dobrovoljni prilozī. Braća: Žepić, Ljubljana K 10.—, Vanjik, Kra-
gujevac K 10.—, M. Sikić, Kostajnica K 50.—, Dr. M. Martić, Beograd
K 150.—, I. Veble, Zagreb K 150.—, F. Zornjak, Čikago K 94.—, S. Tor-
bica, Beograd K 30.—, i brat i. Guteša, Zagreb K 100.—. Bratska hvala
i Zdravo!
T. Janjanin.

Naručbe. Kod uprave Sokolskog Glasnika mogu se dobiti:

Knjižice sa vježbama brata Hofmana i Vidmara. Cijena sa po-
štarinom K 12.—.

Slike za vježbe „Oslobodjenja i ujedinjenja“. Cijena sa pošta-
rinom K 10.—.

Dopisne karte „Tri junaka — tri Sokola“, ćirilicom i latj-
nicom. Cijena K 1.— po komadu.

Sokolske Glasnike godište 1919. i 1920. ali bez broja 3-ćeg
i 6-tog 1920. Cijena K 36.— po kompletom godištu.

Šulce: Sokolstvo sv. 1. i 5. à K 10.—

Vaniček-Šulce, Šakanje (Box) K 10.—.

Liedbek-Bučar, Švedska gimnastika K 24.—

Dr. Weigner, Telesno obrazovanje K 6.—.

Dr. Tichy, Higijena tjelovježbe K 6.—.

Dr. Bučar, Klizanje K 10.—.

„ „ Floretovanje K 10.—.

„ „ Obuka u plivanju K 5.—.

„ „ Mačevanje K 8.—.

„ „ Sokolsko slavlje u Beogradu K 5.—.

„ „ Olimpijske igre K 8.—.

Tomašić Ivan, Gimnastičke igre K 20.—

Knjige za poštarinu i preporuku za K 6—8skuplje

Шаљите претплату за „Сок. Гласник“

MIRKO CRNIĆ

KROJAČ ZA GOSPODJE I GOSPODU
ZAGREB, Opatovina br. 12.

preporučuje se *braći i sestrama* za vrlo savjesnu izradbu *engleskih kostima, ogrtača i muških odijela* po najnovijem kroju.

Primaju se i popravci uz vrlo povoljnu cijenu!

НАРОЧИТА ТРГОВИНА

СОКОЛСКИХ ПОТРЕБШТИНА.

БРАНКО ПАЛЧИЋ

Добављач Југословенског Соколског Савеза.

Гундулићева улица 23 ЗАГРЕБ Брзојави Палчић, Загреб

ИЗРАЂУЈЕМ И ДОБАВЉАМ СВЕ СОКОЛСКЕ ПОТРЕБШТИНЕ ПОТРЕБНЕ ЗА ЈАВНИ И ИЗЛЕТНИ НАСТУП. УПОЗОРАВАМ БРАТСКА ДРУШТВА НА НОВА ОДИЈЕЛА ЗА ЧЛАНИЦЕ, ПОДМЛАДАК, МУШКИ И ЖЕНСКИ, НАРАШТАЈ МУШКИ И ЖЕНСКИ, СВЕ ПРЕМА ПРОПИСУ ЈУГОСЛОВ. СОК. САВЕЗА.

RESTAURACIJA

NARODNI DOM

(brat Bogomir Šlachta)

LJUBLJANA

preporuča se braći Sokolima.

Гимнастичке и шпортеке справе
Справе за игре.

БАШИН и ДРУГ

ЉУБЉАНА, Пред Шкофијо 19.

Прва југословенска творница, која се бави
искључиво израђивањем

Соколских и шпортеких справа.

Добивају све врсти

вежбачих справа,

преузима потпуну опрему

вежбаоница и Соколана.

Извршује све у ту струку спадајуће

поправке.

На жељу шаље нацрте и прорачуне,
подаје стручњачке савете гледе градње
и уредбе вежбаона и летњих вежба-
лишта.

Ценике на захтев шаље бесплатно!

BRAĆA BAŤA

ZAGREB, MAROVSKA ULICA 30.

nudi

sokolske cipele

male neto K 110.—, veće neto K 120.—

GRADJEVNO PODUZEĆE

ARANJOS I POPOVIĆ

OVL. GRADITELJI

TELEFON BR. 6-53. ZAGREB GAJEVA UL. 10.

BUDJEJOVAČKA RESTAURACIJA

„KOLO“

preporuča se braći
Sokolima

ŠTIMAC i DRNDARSKI

Giro-Conto D. D. ZA PROMET ROBOM Telegrami:
Srpska Banka Zagreb. ZAGREB Štimacco Zagreb.
Ček SHS Pošte 33.453. JELAČIČEV TRG BROJ 28. Telefon 20-61.

Stalno i veliko skladište

MANUFAKTURNE ROBE

svake vrsti, te

PAMUKA ZA TKANJE

i prvorazrednih

::: ČEŠKIH CIPELA :::

za gospodje, gospodu i djecu.

PRODAJA NA VELIKO I MALO.

Cipele za gombanje uvijek na skladištu.

SOLIDNA PODVORBA!

JEFTINE CIJENE!

MEDIĆ, RAKOVČ & ZANKL

D. Z. O. Z.

prej A. ZANKL SINOVI

TVORNICA KEM. IN RUD. BARV IN LAKOV

TELEFON 64.

Brzjavni : MERAKL LJUBLJANA.

Emajli laki.

Pravi firnež.

Barba za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbo-linej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in zidarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.